

Kiadóhivatal:
Kaposvár, Irányi D.-u. 14.
Ide czimzendők
az előfizetési pénzek.
Hirdetések és nyilvántá-
rozások közlemények:

ELŐFIZETÉSI DÍJ:
Egész évre . . . 8 kor.
Félévre . . . 4
Negyedévre . . . 2
Egyes szám ára: 20 fill.

SOMOGYI ÚJSÁG

Szerkesztőség:
Kaposvár, Irányi D.-u. 14.
Ide küldendő a lap-
váltási-részt illető minden
közlemény.
Bérmunkások kide-
menyt nem fogadunk el.
Kéziratokat vissza
nem adunk.

MEGYEI ÉS HELYI-ÉRDEKŰ VEGYES TARTALMU HETILAP

A »Kaposvári Iparoskör« hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint egyszer: KEDDEN.

Felelős szerkesztő és kiadó: Poór Sándor.

Agrarizmus és merkanti- lizmus.

A ki a közelmúlt társadalmi éle-
tét behatóbb vizsgálat alá veszi, kinck
figyelmét a kicsiny dolgok nem te-
relék el a társadalmi élet valódi moz-
gatóitól, azok észrevehették, hogy a
közelmúlt történetében az agrarizmus
és merkantilizmus küzdelme érdemel
elsősorban említést. Ez a küzdelem
egyik irány elveit sem vezette diadalra.
De nem is ez lett volna a helyes
megoldás. Összeegyeztetni a két érdek-
ellentétet, ebben áll a nagy probléma
megoldása, melytől nemcsak közgaz-
dasági, de társadalmi életünk meg-
újódását is várjuk.

Ennek a két érdeknek a harcza
az, mely fél Európa gazdasági politi-
káját mozgatja s ebben a harcban
már vagy tizenöt esztendője benne van
Magyarország is. Az agráriusok tizenöt
esztendő óta szakadatlanul vivják a

merkantilizmus hatalmas bástyáit, de
a harcz ezeket a bástyákat nem in-
gatta meg. A kiegyezés óta harmincz-
három esztendőn keresztül ez volt a
magyar nemzet gazdasági vezetőinek
vezérelve:

Magyar ipart és kereskedelmet kell
teremteni.

Harminczhárom esztendőn keresz-
tül minden vonalon érvényesült ez a
vezérelv. Megmaradtunk ugyan föld-
művelő országnak, mert hisz a föld-
ből éltünk mindig, de amit tettünk
ujat, amit áldoztunk nagyot, azt mind
a merkantilizmus oltárán helyeztük el.
Minden érvényesülő törekvés odairányult,
hogy Magyarország megvalósítsa a nagy
Széchenyi István gróf félben maradt
programját.

Részrehajlás és rosszakarat volna,
ha azt állítaná valaki, hogy ennek a
cél tudatos és harminczhárom éven
át következetes munkának nincsenek
meg a nagyszabású hasznos eredményei.

Az eredmény szembeötlő mindenütt.
Remek vasuti hálózatunk hatalmas
kereskedelmünk és gazdaságunk ténye-
zői között első helyen álló gyáriparkunk
van. Mindezek hatványozott mértékben
vannak meg most, mint voltak a ki-
egyezés előtt. Új egészséges lüktető
életet teremtettünk meg s Magyar-
ország a művelt nyugati nemzetek
mellé sorakozik.

Ez a merkantilizmus diadala Ma-
gyarországon.

De erőnk felosztásában nem tar-
tottuk be a kellő arányt. A merkantil-
érdekek ápolása elterelte a figyelmet
Magyarország létének tulajdonképpeni
és természetes alapjától, a földtől.
Óriási érdekei vannak a földnek, egy
modern ország gazdasági politikájának
felét az őstermelés foglalja le. S ebben
a tekintetben az elmúlt harmincz-
három esztendőn keresztül nem voltunk
modern ország.

S nem az volt a fő baj, hogy nem

T Á R G Z A.

Lélekharang.

Csilingelve, csengve-bongva
Meggyszólal a lélekharang,
Olyan búsan, szomorúan
Hallszik az az egyszerű hang.

* * *

Nehéz sejtés száll szívemre,
Oly lesújtó, leverő
Meghalunk és elenyészünk,
Szétoszunk, mint levegő...
Meggyszólnak, eltemetnek,
Meggyszólnak, elfelednek...
S nem szól már rólunk semmi hang...
Olyan búsan, szomorúan
Cseng-bong az a lélekharang.

* * *

Nem akarok elenyészni
Hangtalanul, nyomtalan!...
Lantom hurja, lelkem álma
Örök éltet ad talán,
S megpengetem lantom hurját,
Dalba öntöm szívem álmát,
Tán magasba száll a hang...
Olyan búsan, szomorúan
Cseng-bong az a lélekharang.

Kádár Károly.

Egy nemes vad.

Nagy vadászatra készült Vámosy Jenő
gróf vámosi kastélyába. Nagy társaság is
gyűlt össze: az ország minden főrangu
vadászát sietett megfellelni a szíves meghi-
vásnak, mert általánosan tudva volt, hogy
a gróf vadászterülete vadbőség tekinteté-
ben páratlanul állt az országban. S ilyen
alkalmat egy szenvedélyes vadász ugyan el
tudná-e szalasztani?

De azért a főrangu világ hölgyei is
készülődtek a vámosi kastélyba, mert hírül
ment az is, hogy Jenő gróf a vadászat
befejeztével családi ünnepet tart: eljegyez-
teti hugát Kotányi báróval.

Éppen a vadászat közepén vagyunk.
Vidám élet folyik a nagy kastélyban,
melynek egyik részét a hölgyek foglalták
le, körülöttük csapják a szelet azok a fiatal
uracskók, kik a korai felkeléssel járó vadá-
szat nehézségének nem barátjai.

A vőlegényjelölt, Kotányi báró, szen-
vedélyes vadász és legelőször van talpon s
legutoljára tér vissza a rengetekből. De
azért a nappalt nem alussza át, hanem a
grófnő közelében tölti, mivel pár nap múlva
esz meg az eljegyzése.

A vadászok pipaszó mellett átheverik
a napot, közben felkelnek a párnákról,
hogy a kártyázásnak éljenek s adomákat

meséljenek el egymásnak, melyek mind a
vadászélet körül forognak.

Egy szép napon, — jó későn érke-
zett! — mondták a kompániában, — meg-
jött váratalanul Gilvász János báró, a leghe-
resebb vadász, néhány fegyvertáskával,
egy vadászszal meg kevés utipodgyászszal.
Rögtön a pihenő társaság közé keveredett
s a jövőtélén melegen örvendő háziurnak
igy szólt: A holnapi vadászaton én is
résztveszek, tudod a magam erdeiben már
nem találok löni egy tizenégy agancsost;
ha egyet lőttem, rögtön visszautazom az-
én tanyámra.

De mikor a házigazda pár szót észre-
vétel nélkül beszélhetett vele, odasugta neki:

— Édes Jenő barátom, nővéred eljegy-
zési híre hozott ide, holnap együtt kellünk
s megyünk ki az erdőbe, akkor majd-többet
mondok.

És erősen megrázta barátja kezét.

Másnap azonban Gilvász báró anélkül,
hogy egy 14 agancsost leteríthetett volna,
hazautazott. Reggel az erdőben nem is vad-
után járt a báró, hanem Jenő grófnak be-
szélt sógorjelöltjéről.

Mikor János báró előadását befejezte,
a gróf magából kikeltlen kiáltott fel: Ez az
ember sohasem lesz sógorom! Majd így
folytatta: Köszönöm, hogy elfőtél a távol-
ból s mindenről felvilágosítottál,

— Kötelességemnek tartottam,

részesítettük kellő ápolásban és állami kedvezményben a földmívelést, hanem inkább az, hogy a földet némely tekintetben a merkantilizmusnak rendeltük alá. Nem egy törvényt, nem egy kormányintézkedést, nem egy közérdekű újabb intézményt leng át az a szellem. Amellett, hogy kiváló gondoskodás tárgyát képezte a földmívelés mesterségének javítása, a földmívelésre alkalmas területek szaporítására, föld produktumainak értékesítése a merkantilizmustól lett függővé téve. Ez az utóbbi pedig gyakran érdemelte ki azt a szemrehányást, hogy a helyzetet a maga előnyére aknázza ki. S emellett óriási s évről-évre növekedő adóteher nehezedett a földre, aránylag jóval nagyobb mint a kereskedelemre s a gyáriparra.

Ezek ellen jajdultak fel és léptek a sikra az agráriusok. Jogos, szükséges ez a harcz, de hogy nem tudták egy csapásra a közvéleményt a maguk részére hódítani, annak az agráriusok harczmodora az oka. Ebbe a tisztán gazdasági küzdelembe olyan szempontokat vettek bele, amelyek részben fölöslegesek, részben a társadalmi béke együttlés tekintetében ellenszenvességek voltak. Azt a hibát követték el a magyar agráriusok, hogy betűről betűre átvették a német agráriusok programját. A junkerek mintájára szervezkedtek és viselkedtek a közélet forumain. Német példa pedig nem vonz Magyarországon; évezredes történetünk bizonyítja ezt.

Sok a jó, hasznos és üdvös az agráriusok programjából, de német elfogultság és a junker gőg ostyájába göngyölytve a magyar nép nem veszi

be ezt az orvosságot. Hogy az agrarizmus nem tudott eddig nálunk érvényesülni, annak az is az oka, hogy féktelenül rontott neki a merkantilizmusnak, valósággal elakarta tiporni. Már pedig a magyar merkantilizmusnak olyan számos közhasznú alkotása van, melyeknek lerombolása egyenértékű a nemzet megkárosodásával.

Ebben a helyzetben csak egy útja van a nemzet gazdasági boldogulásának: az arany közép út.

S akik az új aeraban a nemzetet vezetik, azok ezt az utat választották. Az ország törvényhozásában, a legilletékesebb helyen kiadták az új jelszót:

A merkantilizmus és agrarizmus érdekeit össze kell és lehet is egyeztetni. S ez az igazi. A kereskedőnek és gyárosnak éppen úgy mint a kis gazdának és földbirtkosnak meg kell adni a magját. A földet és a vállalkozást összhangba kell hozni és egyaránt kell istápolni. Arányosan és igazságosan

Melegen üdvözljük ezt a közös, egyesített programot. Régóta vártuk. A merkantilizmus és agrarizmus problémájának megoldása immár égető szükség. Nemcsak gazdasági bajaink orvoslását várjuk tőle, hanem a szociális bajainkét is.

H.

H I R E K.

— **Előfizetési felhívás.** Tisztelettel felkérjük lapunk t. olvasó közönségét, hogy a kiknek előfizetésük e hó végével lejárt, azt megújítani szivesek legyenek

ne hogy a lap küldésében akadályok merüljenek fel. Az előfizetési feltételek lapunk homlokán olvashatók.

Kitűnő tisztelettel:

a „SOMOGYI UJSÁG”
kiadó hivatala.

— **Névváltoztatás.** Mesits György megyei számvevő, úgy saját, mint kiskorú gyermekei nevét belügyminiszteri engedéllyel Mészlányra változtatta.

— **Tűz.** F. hó 24-én Szt.-Gáloskőrean tűz pusztított özv. Buni Jánosné tulajdonát képező termés égett le. Mint hírlik, a tűz gyújtogatás eredménye. Az ismeretlen tettest nyomozzák.

— **Vasuti baleset.** F. hó 30-án az 1009. sz. személyvonat Gyékényes állomáson kisklott és ez által oly nagy késést szenvedett, hogy az nap nem is közlekedett. A többi személyvonatok már keveset késtek. Az igazgatóság megindította a vizsgálatot a baleset okának kiderítése végett.

— **A budapesti m. kir. Állami felső építő ipariskolában** (VII. Damjanich-utca 28/b. sz.) a rendes szaktanfolyamra való beiratások szeptember hó 1-től 5. napjáig lesznek. A tanfolyam három évig tart. Az intézet végbizonyítványa a kömvés, kőfaragó, vagy az ácsmunka terén munkakönyv váltására jogosít, három évi gyakorlati igazolása mellett pedig jogot ad a kömvés, a kőfaragó, vagy az ácsmesterség önálló üzésére és az építőmesteri vizsgálatra való jelentkezésre. A végzett tanulók egy éves önkéntességi joggal bírnak. Felvételi feltételek: 1) A 15. életév betöltése. 2) Ép és egészséges testi szervezet. 3) Négy középiskolai (gymnasium, real- vagy polgári iskola) osztály sikeresen történt bevégezése. 4) Az építő-ipar terén töltött legalább két hónapi gyakorlat. A jelentkezésnél előmutatandó iratok: 1) Kereszt-levél, vagy születési bizonyítvány. 2) Egészségi és himlőoltási bizonyítvány. 3) Az ésszes bevégezt középiskolai osztályokról szóló iskolai bizonyítványok. 4) Iparhatóságilag hitelesített gyakorlati bizonyítvány. 5) A kik a középiskolából való kilépésük után huzamosabb ideig voltak gyakorlatban, erkölcsi bizonyítványt is tartoznak bemutatni. A felvételnél lefizetendő díjak: 1) Beiratasi díj 4 korona 2) Tandíj az első félévre 20 korona. 3) Szerelési biztosíték 6 korona. Budapestén 1900. július hóban. Az igazgatóság.

— **A forráság** még egyre tart a hők oly magasra emelkedett a múlt héten, hogy árnyékban is 30 C° volt. A közönség a fürdőkhöz keresett menedéket. Most lehet érezni egy alkalmas nyári uszoda hiányát. A sétátér melletti uszoda kicsiny, de még víze sem tiszta, oda tehát nem szivesen megy a közönség; a (úszevári malom fürdője messze van és kicsiny, tehát a szükséglet az sem elégíti ki. A Szlovák-féle gőzfürdő tulajdonosa a fürdési díját 40 fillére szállította le, a minek folytán azután tömegesen is keresik fel. Noha e fürdő tisztasága ellen mi kifogást lehet emelni, a közönséget még sem elégíti ki, mert zárt helyen van.

— **Somogyvármegye** törvényhatósági bizottsága f. évi augusztus hó 6-án évnegyedes közgyűlést tart. A közgyűlésre vagy 110 ügy van kitűzve.

— **Értesítés.** A szombathelyi m. kir. bábaképzőben az 1900. évi tanfolyamra a beiratások 1900. október hó 1-5-ig tartanak. A felvételteljes szükséges: 1. 20-40 közötti életkort igazoló születési bizonyítvány, 2. ferjezettéknél csakülevél, 3. erkölcsi (köznevelési) és 4. orvosi bizonyítvány, 5. jártasság a magyar vagy német írás- és olvasásban. A tanfolyamban 12 tanuló 40-40 frtnyi államségélyben részesülhet. A kik azt elnyerni óhajtnak, az idézett okmányokon kívül szociális bizonyítvánnyal ellátott,

Mésnap reggel Jenő gróf ismét csak másodmagával ment a vadászatra. Most meg ő kérte fel Kotányi bárót, hogy vele tartson. Az erdő sűrűjében ilyen beszélgetés folyt a két férfi között:

— Sajnálom, Kotányi, de nem adhatom neked a grófnő kezét.

Kotányi elcsúszta a kijelentésre, de azért vakmerően kockáztatta meg a kérdést:

— S miért?

— Mert nem vagy gentleman!

— Mit mond a gróf?

— Azt mondom, hogy adósságaid vannak, melyeket vagyoni viszonyaid kimutatása közben eltitkoltál előttem, s így rásszedtél engem. Azt mondom, hogy be voltál keverve egy kártya aszferbe, melyből nem tisztázad magad, s amely szerencsédre csak négy ember titka maradt. E négy ember közül az egyik, Gilvász János báró, tegnap nálam volt.

— Ah! kiáltott a báró.

De a gróf kirelhetetlenül folytatta.

— S azt mondom, hogy a te szerelmed nővérem iránt nem lehet igaz és nemesszalom, mert neked már volt egy viszonyod, melynek gyümölcse is lett. Mindezt megtudtam volna bocsátani, mert a bünt lemosása nézetem szerint a bűnhődés; de hogy nővéremnek szerelmet hazudtal és más nővel viszonyt folytatasz, ezért nem tartalak gentlemannek és ezért nem adom neked nővéreimet. Ezt vedd tudomásul. De, hogy lásd, milyen jó akaratlalt viselkedtem irányodban, hát nem kompromittálalak. Mig a vadászati tart, maradj házamban, de ezt

elvárom tőled, hogy nővéreimtől távol tartsd magadat. Holnap majd beszéllek veled és ha benne a Vámosyék vére buzog: hallgatni fog reám...

Kotányi báró tudomásul vette mindent és ahhoz is tartotta magát. Az nap nem mutatkozott a nők előtt s csak remegve várta a holnapot.

— Mit hoz a holnap? Sikerül-e terve, vagy pedig elmond-e a gróf mindent a grófnőnek... De Vámosy azt mondta, hogy csak holnap beszél hugával s a báró most ebbe fedte minden reményét; hiszen a becsületes emberek igazmondók!

... Másnap korá reggel, még három óra sem volt, kimentek a vadászatra. Kotányi felüdüden halványnak látszott, de a pajtások ezt nem vették észre, még kevésbé a gróf, kit pedig a báró nyomon követett.

A vadászati még a hajnal előtt véget ért. Megzavarlat egy szomorú baleset. Kis tisztáson a fővadász halva találta Vámosy grófot. Keresztül volt lő: valami elhibázott golyó okozta halálát. Kinek a fegyveréből jött, azt nem tudta senkinek megmondani. Galyakból hordágyat készítettek a főúrrak s maguk vitték a kastélyba drága barátjukat. Csak Kotányi sietett előre, hogy a rettenetes esetet kíméletlenül adja tudtára a grófnőnek, kinek mos már a bárón kívül nem volt senkije.

A báró pedig a temetésen már mint vőlegény szerepelt.

a vallás és közoktatásügyi nagymélt., m. kir. ministeriumhoz intézett bélyegmentes folyamodványukat 1900. augusztus hó 31-ig a szombathelyi m. kir. bábaképezde igazgatójához küldjék be.

— **Fiume.** Tudósítónk írja, hogy az angol földközi tengeri csapat nagymennyiségű élelmiszerral látta el magát Fiumében, mint liszt, cukor, bor és mintegy ezer láda Pfau-féle Quarnero Brandy, továbbá különböző ásványvizekkel. Másnap a hadihajók Zara felé vették útjukat.

— **Új korszak.** Az apróhirdetésekre új korszak köszöntött be a bélyegdíj eltörlesztésével s most már igazán a legolcsóbb újságok és helyszerező az apróhirdetési rovat, csak az a kérdés, hogy melyik lapban hirdessünk. Hirdessünk mindig régi, olvasott és elterjedt lapban, mert itt minden apróhirdetés eredménynyel jár; ilyen lap a »Budapest«, mely már $\frac{1}{4}$ század óta fennáll, a gazdák, iparosok, kereskedők, szóval a nagyközönség kedvelt és olvasott lapja. Kinek eladó háza, telke, üzlete, butora van, vagy ilyeneket megvételre keres, kinek munkásra, segédre vagy cselédre szüksége van, vagy bármiféle alkalmazoítat keres, forduljon csak a »Budapest« apróhirdetési rovatához, hol mindegy szó csak 3 fillér s az eredmény biztos. A »Budapest« kiadóhivatala Budapest, IV. Sárkány-utca 3.

— **Hazánk fejlődése** függ a magyar ipar támogatásától. Mindenki használja tehát fogainak tisztítására, szájának frissítésére a Tymol fogcrémet, mely világhírű magyar gyártmány a legkellemesebb fogtisztítószer, fehéríti és konserválja a fogakat. Felülmúlja az összes ily készítményeket igen olcsó áron és mindig friss. 1 tubus 60 fillér. Kapható mindenütt. 6 darab diszes dobozban 3 korona bérmentve. Egyedüli készítő és főszékhelyi raktár: Schwartz illatszergyára, hygien; kosmet; laboratorium. Budapest, Damjanich-utca 28.

ÚJSÁRNOK.

Kirándulás Nagy-Szent-Bernhárd hegyére.

Irta: Vörtes Károly.

Különös, hogy e tiszta légkörben, hol nem ragad a kis virágra semmi szenny, az emberfaj mégis oly nyomorult és elcsenevészett. Arcuk olyan töpreddött s az ifju minden átmenet nélkül vénül meg. Áthat a szájalomérzet, mikor az át mentén koldulató kretinek nézünk. A törpe emberkéken csak a víztömlő nagy, mely állukról lóg, himbálódik. A vézna testet, leggyarlóbb ruha fedi. Ugyan honnét s miből vennek is a jót? Utóvégre nagyon kevés az alamizna, mely a kéregetők kicsi ráncos kézbe hull; legföllebb csak arra való, hogy a földi kint meghosszabbítsa. A svájci fanyar vörös borból adunk szegényeknek egész üveggel. Cankó volt csak, de meg vagyok győződve, hogy jobban esett nekik, mint másnak Tokaj, Rajna vagy Mozel termése.

Cantin de Proznál, melynek szétszórt, durva kőkunyhóiban földhöz tapadt szellőség lakik, elfogy elöttünk a szekérut s a tenger színe fölött 1802 méter magasságban igen keskeny gyalog ösvényeken járunk. Lenn marad az állat — s növényország, de óriási hegyzömökben annál jobban domborul ki az ásványország. Mily óriási erő kellett ahhoz, hogy e sötét sziklák Alpokká lettek összegyurva!

Az örökös hó oltáránál megpihentünk, magunkra véve téli ruhánkat. A hatalmas hegygerinczek és a hozzáférhetlenség hírében álló csucok a nap mosolyától élednek, ékkövekként zöldes színben játsztak; úgy vették ki magukat e hegyóriások, egymás

mellé sorakozó ormok, mintha az egekkel ostromra akarnának kelni... A völgy mélyére árny lopódzott.

Vezetőnk regét kezdett mondogatni arról, hogyan kerültek az alpok ide, ezek a megmerevült hullámok.

Jöttek — ugymond — a hegyóriások Himalaya tájékáról az ősz Montblanc vezérelte alatt. Hullámozó vetéseket, virággal telt zöld mezőket foglaltak el. A megriadt nép kérve-kérte a hegyóriásokat, térnének oda vissza, honnét jöttek. De ezek nem tágitnak; felelik: zsarnok földről szabadultunk ide, mert ott elnyomának minket sokkal hatalmasabb társaink. Szabadságot hoztunk nektek népek! mert mi is szabadságot kerestünk. Elfoglaltuk — igaz — termőföldrőket, zöld bársonyos mezőket és gazdag réteket is, de adunk helyébe szép völgyeket, jégbérceket. A termékeny völgy tápláland, a jégbérce pedig megóvand majd titeket pöffeteg zsarnokoknak nyomásától. A népszabadságot mi hoztuk el, mi adjuk meg nektek és mi is fogjuk fenntartani. Nem leend soha olyan erős ellenségek, hogy fölük meg ne tudjunk benneteket védeni. Mikor a nép megérlette, hogy az Alpesek szabadságot biztosítanak számára, megszerelte azokat s semmi áron el nem hagyja.

Vezetőnk tüzet csíholt s kezdett ezután beszélni még, kék sapkás, veres kabátos és sárga nadrágos hegyi manókról is, de mikor a nehéz járástól már melle egyre rekedtebben zihált s inogtak a térdai, mondtuk neki, holnap is lesz idő arra.

Elő alak nem mutatta magát sehoh, mintha minden kihalt volna körülöttünk. Néma csend vett körül bennünket. A »holtak völgyében« jártunk itt, mely még inkább lehangozta kedélyünket, hogy a nap a magas ormok mögött korán alászállott. Itt ne keressünk hangulatos idyllt, gondoljunk inkább a megszállhatatlan áldozatra, kiknek e lakatlan helyen hólepel vont szemfödőlet örökre lehunytt szemeikre, mikor

»Üdülve tombol a vihar
Völgy s bérceztetőkn át,
S hóföregtel terjeszti szét
Halotti fátyolát.

És akkor, midőn:

»Hegyekké tornyosul a jég
S csevegve mely ered:
Feltében a patakviz is
Szóltan fagygyá mered.

Valóban, e kietlen kőpusztában járnunk, botorkálni borzalmas még nyáron is. Az uton egyetlen kőkunyhó sincs, a melyben meg lehetne pihenni. Itt, hol a hegyek hópalástját a nyári napfény kurtítja, szürke hóviz patakként rohan mindenünne együvé. A vadon fölött terjedelmes hómezők húzódnak el. Hogy a hótálat leszakadjon alattunk kik rajta járnak. Isten óvjon minden lelket!

A földet éri ismét lábunk. Sötét folt a fehér paláston. Mintha temetőben járnánk. földbe ékelt kőkeresztek s leszurt egyéb olcsó jelek emlékeztetik az utast arra, hogy itt vagy ott volt egyik-másik vándor embertársa élelének végvárára. Nevük át van adva a feledésnek. Magas pőznák jelölik az irányt, hogy a vándor el ne tévedjen a hóval befutott uton.

Megszólt a hegyi szellem ismét. Nézzetek meg jól e helyet, sokan elaludtak itt már örökre, mikor a kihalt vidék s a néma táj felett csak a szélversenyes vihar zug rémes éneket. Végezetes a sorsa annak, kit a fürgeteg jött utban talál. Zivrog a hó, ordít a szél s a mikor kísérteties danát zeng a fülebe, örökre el is altat.

Alig hogy a hegyi szellem eltűnt, egy lomha hófelhő gomolyodott lassan felénk. Mikor hozzánk ért már, benne voltunk, nem láthattunk semmit sem. De annál nagyobb volt az öröm, mikor elhúzódott: magasb ormon megülni s az utolsó kanyarodónál felkiáltott vezetőnk: Viola l'ospice sz. Bernhárd!

Bizony jól eljárt fölöttünk az idő, de csak hogy mindjárt ott leszünk. A fáradal-mak iskoláját jártuk egész nap a legnehezebb járókön, madár sem járta tájakon.

A zárda magas falaira szállt a hegyekről az esőhomály, de annál barátságosabban világolt felénk az ablakokból kisugárzó esti szobafény. Ugy vette ki magát itt az Isten háta mögött ez a három hosszú ablaksoros vén ház, mint egy mesebeli varázskastély. Azt a mélabus tavat kell még csak megkerülnünk, mely mogorva hegyek között a három százados kolostor előtt kömedrében megszorult. A feljövő hold kacérkodott benne s ezüst gözzel vont be a hegy környéket.

Itt, hol zárt ajtóra nem lel senki báb-
ran tettünk gémberegett kezünket a kilincse. Egy barátságos páter jött felénk, hogy elfogadjon. Panaszkodtunk, hogy nagyon megfáztunk. Képzeltetik, mondá, ha a nyár ilyen, milyen hideg lehet még télidőn. A Spitzbergák déli fokának az évi közép hőmérséke felel meg e telepnek s így róla bátran el lehet mondani, hogy a tél örökös uralma alatt áll.

A nagy kandallóban egész hasabok égtek, lobogtak. Melegíték az éttermet. Pedig messze van a ferretti völgy, honnét egy ló naponta csak két hasabot hozhat fel.

A falon nagy képek függtek. Egyes jeleneteket ábrázoltak azon időből, mikor I. Napoleon karddal írta nemcsak a világtörténelmet, de itt is megfordulván tábor-karával, e zárda történetéhez is írt néhány lapot. Az előcsarnokban egy szűkszavú kőlap is nagy aranybetűkkel tesz róla említést. A kedvelt tábornok Desaixnak is, a marengói hőnek is maga Napoleon állította a zárda-kapornában emléksztobrot.

Az estebéd ügyes szakács keze alól került ki. Vörös borral telített öblös palackok tarkították az asztalt. Böven lettünk kárpótolva az alamiznába adottért. Végre dagadó párnákon, menyezetes rengő ágyban álomra tértünk, hogy megtaláljuk a jól megérdemelt nyugalmat. A jótékony álom fölkeresi a szemet e legmagasabb ponton is. (2472 m.) Ennél fölebb nem lakik már senki. Európában ez a legmagasabb emberlakta hely.

Reggel a jámbor szerzetesek zaoizsmájának a zsongása és a harangjáték ébresztett. Egy derék Augustinus páter szíves készségből mindent megnéztünk, mi e helyen érdekel bir.

Talán kissé hizelegni akart, mert azzal kezdte: Kossuth Lajos is erre járván, volt már zárdájuknak vendége. Csak ennek említése után tért át a nagy emberbarát: Menthoni Szt.-Bernhártra, kinek bőkezűségéből s alapítványából épültek itt az első alapok. (962.)

A kolostorban minden utast rang- és valláskülönbség nélkül szállással és élelemmel ingyen ellátnak. Három napig tart a vendéglátás. Csak Napoleon katonái csináltak kaszárnnyát a Zárdából. Évente 15—20.000 ember vette igénybe az átutaztában a vendégszeretetet. E szam ujabban lepadt már, mióta a szt.-gotthardi alaguton gözzel közeledik Észak-Déllel. Nyolczvan ágy áll az utasok rendelkezésére. Sok drága szállóban nincs ilyen ellátás. Pedig el lehet képzelni, hogy ilyen magassági övön, hova gyalog, vagy ösvérháton is csak nehezen lehet feljutni, milyen óriási fáradságba kerül minden élelmi szert, butor-tárgyat felhozi. Mintegy 25 ígás állat egyebet sem tesz egész napon, mint hátán hordja fel a szükségest.

Érdekesen szólt a páter arról is, télidőben — mely itt 9 hónapig eltart — a vad erőnyilvánulások milyenek, hogy a zivatar-rohamok mily rögtön törnek elő, megvágni az egész vidéket. Hófuvalom a hegyek ölé száma. Ilyenkor bocsátják szét a jó szímmal bíró kuttyákat, nyakukra hordócskát illesztve, melegítő itallal. A széteresztett ebek, ha segítyt-szorultat akadnak, gyorsan visznek hirt a kolostorba, mire a szerzete-

sek; saját életük veszélyeztetése mellett; indulnak felkeresésére, de sajna, gyakran maguk is ott vesznek. A katolicizmusnak szép vonása ez is.

Itt a hófőrteteg borzalmas szokott lenni, valóságos légi harc s nő veszélye az által, hogy a szél minden segélykiáltást tulharsog és a szoros utat csakhamar betemeti finom hóporral, Elföldelés helyett hóburrok takarja az elhunytat.

A zárdapületek nincsenek kitéve a hófőrteteg veszélyének. Az őserdőkkel folytonosan daczban állnak biztos helyen, de az ablakokból is láthatni már, mikor kissé odább a lavinák már romboló dörgések omlanak. De nyár közepén itt csend és nyugalom van. A csendes zöld tó mint nyugodt lelkiismeretes képét visszatükrözi.

A melléképületnek alag helyiségeiből kieresztett nagy fejű, sargafoltos kutyák vig csaholással tartottak felénk s kezet nyaltak. A philantropiából, sok embernél több van bennük. A jeles Barri, melynek faja, sajnos, kivezett, tizenegy emberéletet mentett meg. Most a berni múzeumnak az egyik dísz.

Azt a zömök épületet néztük meg utoljára, melyhez annyi szomorúság tapad. A csontház volt az, melyet itt röviden morgue-nak hívnak. Rangkülönbség itt nincs. Egymás mellé támasztvák a megfagyott áldozatok, sorban, a mint ide kerültek. Egynemelyik már száz év óta áll itt, az örökös téltől kiszáritva, dermedten. Ezek a bernhárd-hegyi mumiák Leolvasható egynemelynek arcáról még az utolsó életközdelemnek kinja.

Sok megrázó jelenet ismétlődött immár a halál e rémes csarnokában, mikor az anya gyermekére, s az a szülőjére, a nő hű férjére, barát a barátára ismert és a jegyes arra, kit szeretett.

Itt két utas még mos is karöltve áll, úgy a miként összefagytak s átvándoroltak az örökkévalóságba. Egy rosszul fedezett részen beosonó szellő meglóbálja fűrteiket. Ott egy anya védőleg szorongatja kicsikéjét. Mintha csak a művész keze véste volna kőbe ezt a drámát. S mennyi még itt a könnyezetlen! Tragédiákban gazdag hely ez. Szánalommal elegy borzadály az, mely megszállja szívünket a helyen.

Mikor labam gyökerét vert, megszólalt mellettem utoljára a hegyi szellem: Nézd, az élet milyen esetleges. Egy fuvalom kell csak s földre hullsz. Minden ember élete egy-egy csoda, s a magas életkor, melyet egyesek elérnek, a legnagyobb csoda. Az ember csak porszem a nagy mindenségben, attól függ élete, hol kapja fel az élet-vihar s hová dobja le. Pedig minden ember élni akar, legtöbb az életörömeinek kelyhét ki is üríti teljesen. Becsüld azért ezeket az embereket, — ma még jobban, mint azt apáid tévék. — mert míg az önérdék és birvágy hajtja ma a legtöbb embert, ezek a jó szerzetesek a legkisebb részt sem vesznek a világ érdek harezában. Maguk körül zajt nem ütnek, pedig páratlanul áll ez a halálmegvetéssel járó önfeláldozás. Földi jutalmul beérik azzal, hogy

„Elégge szól az öntudat.

Egy élet ismét mentve van.

Durva kámsza alatt — hidd el — gyakran a legnemesebb szív dobog.

Nyiltér*).

MATTONI

ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE

gyógyhely Budapest (Budán)

Idény április hó 15-től október hó 15-ig.

Kiváló gyógyhatással bír

* E rovat alatt közlöttékért felelőséget nem vállal a szerk.

női bajokban és altesti bántalmakban.

Rendelő orvos dr. POLGÁR EMIL.
Egészséges fekvés. — Jutányos lakások. — Jó vendéglő. — Villamos-vasuti összeköttetés a fővárossal.

2641. sz.

tkv. 1900.

Arverési hirdetményi kivonat.

A kaposvári kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Biczó István végrehajthatónak, Bencze Erzséj. Csorbíts Jánosné végrehajtást szenvedő elleni 120 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a kaposvári kir. törvényszék (a kaposvári kir. járásbíró) területén lévő Zseliczklaki község határában fekvő a zseliczklaki 256. sz. tjkvben A. I. 1. 2. 4—7. sorsz. háznak és telki birtoknak Bencze János zs.-kislaki lakos dologi adós tulajdonát képező $\frac{3}{10}$ részére az árverést 608 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, s hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1900. évi augusztus hó 4-ik napján d. e. 10 órakor Zselicz-Kislak község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 % -át vagyis 60 koronát készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelelt árfolyammal számított, vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt atszolgáltatni.

Kaposvár, 1900. évi június hó 13-án.

A kir. trvszék tkvi hatóság.

JANKÓ,
kir. tszéki bíró.

3324. sz.

tkv. 1900.

Arverési hirdetményi kivonat.

A kaposvári kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Tar Józsefnek ifju Tar József és társai elleni közönség megszüntetési ügyében, a kaposvári kir. törvényszék a kaposvári kir. bíróság területén lévő Kaposvár rt. városban fekvő a kaposvári 99. sz. tjkvben Tar József és neje Kula Katalin tulajdonául felvett A. I. sor 129. hrsz. Uj-utca 17. sz. házra udvar és kertre az árverést 3683 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, s hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1900. évi október hó 24 ik napján délelőtt 10 órakor e tkvi hatóságnál (megyeház II. emelet jobb szárny 15 ajtó) megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10% -át vagyis 368 kor 30 fillért készpénzben, vagy az 1881. 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított, és az 1881. évi november 1-én 3333 sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék képes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánat pénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt atszolgáltatni.

Kaposvár, 1900. július hó 20.

A kir. tszék tkvi hatóság.

KELEMEN,
kir. tszéki bíró.

Szenásy, Hoffmann és Társa

párisi és lyoni selyemgyári raktára Budapest IV., Bécsi-utca 4. Raktárunkban található a legszebb és legnagyobb választék divatos selyemkelmék, csipkék és szalagok, valamint gyöngytüldiszek pointlace-ruhák és pointcelmekből. Fekete, fehér és színes selyemkelmék 85 krtól 14 frtig. Foulard- Pongis és Satin-Liberty- selymek 65 krtól kezdve Angol mosóselyem 80 cm. szélességben 1.25 krtól kezdve. Mintákkal kívánatra készséggel szolgálunk.

Tisztelt háziasszony!

Mossa ön

ruhaneműjét

szappan szóda, hamu

stb. használata nélkül csakis a chlor-

tiszta valódi

mosóporral

I. Picot-tól Párisból. Idő- és munkatakarítás.

Artalmatlanságról kezeskedve.

Minden tiszta és hófehérré lesz. Egy kísérlet meggyőző.

„LESSIVE PHENIX“ központi irodája

Budapest, VII., Károly-körut 19.

Kapható minden fűszer üzletben.